

Sygn.akt III AUa 719/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Sławomir Bagiński

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Ewa Daniluk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2018 r. w B.

sprawy z odwołania T. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji wnioskodawcy T. F.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 września 2018 r. sygn. akt IV U 406/18

I. oddala apelację,

II. odstępuje od obciążania wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

SSA Sławomir Bagiński SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Alicja Sołowińska

Sygn. akt III AUa 719/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 26 stycznia 2018 r. odmówił T. F. prawa do emerytury pomostowej, bowiem po 31 grudnia 2008 r. nie świadczył on pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2017.664 ze zm.).

Odwołanie od tej decyzji wniósł T. F., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 4 września 2018 r. odwołanie oddalił. Sąd ten ustalił, że T. F., urodzony (...), złożył 20 listopada 2017 r. do ZUS wniosek o emeryturę pomostową, na skutek czego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję. W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 19 lat, 1 miesiąc i 1 dzień stażu pracy

w szczególnych warunkach. Zakład zakwestionował pracę wnioskodawcy w szczególnych warunkach od 1 stycznia 2009 r. w (...) S.A. w K. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. Organ podniósł, że wymieniony pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca udokumentował przed ZUS ogólny staż pracowniczy w wymiarze 41 lat, 2 miesięcy i 18 dni, natomiast od 14 lipca 2015 r. nabył prawo do świadczenia przedemerytalnego. T. F. w czerwcu 1976 r. ukończył (...) Szkołę Zawodową (...) w M. w zawodzie ślusarz-spawacz. Przebieg jego aktywności zawodowej (wraz z okresem praktycznej nauki zawodu od 1 września 1973 r. do 30 czerwca 1976 r.) obejmował lata 1973 – 2014. Był on zatrudniony: od 9 sierpnia 1976 r. do 31 maja 1978 r. w Stoczni (...) w G. na stanowisku spawacza; od 1 sierpnia 1978 r. do 27 stycznia 1979 r. w (...) w G. na stanowisku spawacza; od 5 marca 1979 r. do 18 sierpnia 1979 r. w Zakładzie (...) w M. na stanowisku ślusarza -spawacza; od 12 września 1979 r. do 19 czerwca 1982 r. (...) Sp. z o.o. na stanowisku ślusarza –spawacza; od 1 lipca 1982 r. do 31 marca 1984 r. w Spółdzielni (...) w R. na stanowisku konserwatora - ślusarza; od 2 kwietnia 1984 r. do 4 lutego 1985 r. w Zakładzie (...) w R. na stanowisku spawacza; od 19 kwietnia 1985 r. do 30 września 1985 r. w Kawiarni „pojezierze” w R. na stanowisku zaopatrzeniowca; od 27 listopada 1985 r. do 31 lipca 1987 r. w (...) i BP (...) w S..

Od 4 września 1987 r. wnioskodawca świadczył pracę na stanowisku spawacza elektrycznego w (...) S.A. w K. – jako następcy prawnego Oddziału (...) w Z. oraz jego poprzedników prawnych. W czasie zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie, w okresie zakwestionowanym przez organ rentowy, to jest od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2014 r. wnioskodawca wykonywał przede wszystkim prace spawalnicze rurociągów (gazociągów) w wykopach, których głębokość wynosiła ok. 3 metry. Odwołujący nie pracował wewnątrz rurociągów. Były to prace polegające na spawaniu elektrycznym i gazowym w osłonie argonu, wcześniej spawano elektrodą celulozową. Praca polegała przede wszystkim na zespawaniu w wykopie rur od zewnątrz, których średnice wynosiły: 50 cm, 80 cm i 140 cm. Pozostałą część prac spawalniczych, to jest ok. 20% wykonywanych prac - świadczył na estakadach. W razie konieczności dokonania poprawek musiał wejść do wnętrza rury przy pomocy wózka na kółkach i wykonać prace naprawcze. Wnioskodawca spawał też rury o mniejszych średnicach. Do 2008 r. były to rury o średnicy fi 700 i fi 800. Szerokość wykopu na dole wynosiła 90 cm. W okresie od września 2009 r. do grudnia 2013 r. skarżący pracował na budowach zagranicznych w Słowenii, natomiast w przerwach wykonywał pracę w Polsce. Wymienione prace wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej 8 godzin dziennie.

(...) S.A. w K., podobnie jak poprzednio zatrudniający wnioskodawcę (...) Sp. z o.o. w Z., nie zakwalifikował pracy T. F. na stanowisku spawacza jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Praca wnioskodawcy od 1 stycznia 2009 r. na stanowisku spawacza nie spełniała warunków, o których mowa w pkt 28 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, nie była to praca świadczona bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury).

Sąd Okręgowy odwołał się do przepisów wskazujących warunki niezbędne do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, tj. art. 4, art. 3 ust. 1 i 3, art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Wyjaśnił, że jest to świadczenie stanowiące element nowego systemu emerytalnego adresowane do pracowników urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone.

Literalne brzmienie art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie budzi wątpliwości. Również stanowisko Sądu Najwyższego i sądów powszechnych jest w tym zakresie jednolite. Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio

obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów - art. 3 ust. 1 ustawy lub o szczególnym charakterze - art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Brak jest zatem podstawy prawnej do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – obecnie nie może być tak kwalifikowany (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 25 września 2013 r., sygn. akt III AUa 155/13 lub np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 13 marca 2014 r., sygn. akt III AUa 1531/13, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 kwietnia 2014r., III AUa 1045/13).

Ponadto, zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 cyt. ustawy, składki na (...) opłaca się za pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;

2) wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3. Obowiązek opłacania składek na (...) za pracownika, powstaje z dniem rozpoczęcia wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a ustaje z dniem zaprzestania wykonywania tych prac (ust. 2). Natomiast w myśl art. 38 ust. 2 i 3 ustawy, płatnik składek jest zobowiązany złożyć druki (...) do 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok. Za sporny okres zatrudnienia, to jest od 1 stycznia 2009 r. pracodawca nie zgłosił ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach pomostowych. Pracodawca odwołującego uznał, iż po 1 stycznia 2009 r. nie pracował on w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Analiza drogi zawodowej odwołującego wskazuje, że prace spawalnicze, które wykonywał po 1 stycznia 2009 r. nie stanowią pracy w szczególnych warunkach jako pracy świadczonej bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją. Sąd podzielił opinie biegłego z dziedziny bhp, który w sposób niebudzący wątpliwości stwierdził, że prace skarżącego wykonywane w wykopach (i na estakadach) dotyczyły głównie spawania rur na zewnątrz. Dopiero gdy trzeba było wykonać jakąś poprawkę, to skarżący wchodził do środka rury (wjeżdżał wózkami) aby pospawać od wewnątrz. Zatem były to jednostkowe czynności, których z pewnością nie wykonywał on w pełnym wymiarze czasu pracy. Co do takiego przebiegu i charakteru pracy odwołującego biegły powtórzył swoje wnioski w sporządzonej w opinii uzupełniającej, którą Sąd dopuścił wobec zastrzeżeń zgłoszonych przez wnioskodawcę do sporządzonej opinii głównej. Zdaniem Sądu pierwszej instancji brak było podstaw do kwestionowania wniosków płynących z opinii.

Wnioski biegłego znalazły także potwierdzenie w zeznaniach świadków: J. M. oraz W. P., którzy jednomyślnie wskazali, że prace wnioskodawcy dotyczyły przede wszystkim spawania rur na zewnątrz (w wykopach i na estakadach), a jedynie nieprawidłowe wykonane spawy były poprawiane przez spawacza we wnętrzu rury po wejściu do jej środka. Sąd dał wiarę w całości zeznaniom świadków oceniając je jako jasne, logiczne, przekonujące i w pełni wiarygodne oraz znajdujące potwierdzenie w zeznaniach wnioskodawcy.

Prace w szczególnych warunkach wymienione w poz. 28 załącznika nr 1 dotyczą prac bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją. Jak wskazał biegły sądowy w pracach tych bardzo istotną sprawą była kwestia zapewnienia spawaczowi wykonującemu takie prace pracownika asekurującego, będącego w stałym kontakcie z pracownikiem znajdującym się wewnątrz z możliwością udzielenia mu pomocy. Również pracodawca musiałby wyposażyć osobę asekurującą w środki ochrony indywidualnej w związku z dużym zagrożeniem dla zdrowia i życia. Skarżący bez wątplenia spawał rury w wykopach i na estakadach, co czyniło jego pracę odpowiedzialną, stresującą i ciężką fizycznie, nie była to jednak praca w szczególnych warunkach o jakich stanowi art. 3 ust. 1 cyt. ustawy pomostowej. Tym samym charakter pracy wnioskodawcy, biorąc pod uwagę wnioski zawarte w obu opiniach biegłego sądowego oraz pozostały materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, to jest zeznania świadków oraz dowód z przesłuchania stron, został dostatecznie wyjaśniony. Z tych powodów Sąd oddalił

wniosek skarżącego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka S. B. oraz wniosek o powołanie w sprawie nowego biegłego z zakresu bhp, gdyż przyczyniłoby się to jedynie do przedłużenia postępowania sądowego.

Nie ulegało wątpliwości, że skarżący legitymuje się długoletnim, bo ponad 40-letnim stażem pracowniczym, w tym ponad 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach (19 lat, 1 miesiąc i 1 dzień) w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dział XIV, poz. 12), jednak brak było podstaw aby przyjąć, że po 1 stycznia 2009 r. pracował w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy 2008 r. o emeryturach pomostowych. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł T. F.. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. Naruszenie art. 217 § 3 k.p.c., 227 k.p.c. i 231 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka S. B., który miał zeznać na okoliczność pracy wnioskodawcy wewnątrz rurociągów uznając bezpodstawnie, że okoliczność ta została dostatecznie wyjaśniona, a także oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego, którego zakres kompetencji obejmowałby zasady bhp przy pracach spawalniczych co spowodowało, że istotne kwestie dla prawidłowego rozstrzygnięcia nie zostały dostatecznie wyjaśnione.

II. Naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosków dowodowych, co spowodowało błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na ustaleniu, że charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę nie pozwala na przyjęcie, iż wykonywał on pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz orzeczenie o kosztach postępowania według norm przepisanych.

Nadto wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka S. B. na okoliczności wykonywania prac spawalniczych wewnątrz rurociągów i pod namiotem.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew zawartym w niej zarzutom Sąd Okręgowy właściwie ustalił stan faktyczny sprawy i dokonał prawidłowej oceny prawnej spornych okoliczności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy przeprowadził w sprawie stosowne, wyczerpujące postępowanie dowodowe i nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z art. 233 k.p.c. Sąd pierwszej instancji dokonał ustaleń faktycznych zgodnych z zebrany materiałem dowodowym w postaci dowodów z dokumentów, zeznań świadków, zeznań odwołującego i opinii biegłego z zakresu bhp oraz wyjaśnił wszystkie istotne dla sprawy okoliczności. Według utrwalonego orzecznictwa sądowego, błędna ocena dowodów polega na wyprowadzeniu z dowodów wniosków nie dających się pogodzić z ich treścią oraz na formułowaniu ocen bez rozważenia całości zebranego w sprawie materiału, a także ocen sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi więc wówczas, gdy strona apelująca wykaże sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, gdyż w apelacji zaprezentowana została jedynie odmienna ocena stanu faktycznego sprawy.

W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne i rozważania prawne w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, uznaje je za własne, co oznacza, iż zbędnym

jest ich szczegółowe powtarzanie w niniejszym uzasadnieniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98).

Niezasadny jest zarzut naruszenia przepisów art. 217 § 3 k.p.c., 227 k.p.c. i 231 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka S. B. i oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu bhp. Wnioskowanie o przeprowadzenie nawet szczegółowo wskazywanych dowodów nie obliguje sądu rozpoznającego sprawę do przyjęcia wszystkich wniosków w tym względzie. W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wskazane dowody dotyczyły okoliczności, które zostały już w sprawie dostatecznie wyjaśnione. Opinia podstawowa i uzupełniająca biegłego z zakresu bhp w sposób wystarczający wyjaśniła okoliczności dotyczące charakteru pracy odwołującego po 31 grudnia 2008 r., do których potrzeba była wiedza specjalistyczna. Natomiast dowód z zeznań kolejnego świadka był niezasadny z tego względu, że przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe pozwoliło w sposób pewny ustalić okoliczności faktyczne sprawy – zeznania przesłuchanych w sprawie świadków i odwołującego były jednoznaczne i zbieżne ze sobą. Wynikało z nich wprost, że prace spawalnicze wewnątrz rur odwołujący wykonywał jedynie sporadycznie. Mając zaś na uwadze charakter pracy odwołującego, tylko taka praca mogłaby być uznana na pracę wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Zatem, sporna okoliczność została jednoznacznie wyjaśniona i nie budziła wątpliwości. W związku z tym Sąd nie miał obowiązku przeprowadzania dalszych dowodów w zakresie wskazywanym przez odwołującego. Z tych samych względów nie zasługiwały również na uwzględnienie wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji i podlegały one oddaleniu na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Spór w sprawie dotyczył tego, czy T. F. spełnił przesłanki niezbędne do przyznania prawa do emerytury pomostowej. Zgodnie z art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Na mocy tego przepisu o emeryturę pomostową może więc ubiegać się osoba, która nie tylko ma łącznie 15 lat pracy w warunkach szczególnych, ale praca ta musiałaby być przez nią wykonywana we wskazanych okresach: przed 1 stycznia 1999 r. musiała to być praca w szczególnych warunkach według ustawy o emeryturach pomostowych lub ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz po 31 grudnia 2008 r. musiała wykonywać pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Z kolei z art. 49 ustawy pomostowej wynika, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która co prawda po 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy pomostowej, jednak w dniu wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 2009 r.) miała już wymagany 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

Zwrócić należy uwagę na to, że przepisy ustawy o emeryturach pomostowych odróżniają pojęcie pracy w warunkach szczególnych uregulowanej ustawą o emeryturach i rentach z FUS od pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy pomostowej. Wynika to z tego, że w obu ustawach prace te zostały zdefiniowane odmiennie i katalog tych prac jest różny. Na gruncie ustawy o emeryturach i rentach z FUS za pracę w warunkach szczególnych uznawane są prace wymienione w Wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym (Dział XIV, poz. 12). Przepisy ustawy o emeryturach pomostowych za pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze uznają wyłącznie zatrudnienie wymienione w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego należało w całości podzielić ustalenia Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury pomostowej. Nie może on otrzymać tego świadczenia na mocy art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, bowiem po 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2014 r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku spawacza elektrycznego w (...) S.A. w K.. Wykonywał wówczas prace polegające na spawaniu rurociągów, głównie w wykopach. Tymczasem za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.) – załącznik nr 1 do ustawy, poz. 28. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na ustalenie, że odwołujący wykonywał w spornym okresie tego rodzaju pracę. Z zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków – J. M. i W. P. wynikało, że w spornym okresie odwołujący pracował w ciężkich warunkach, które wiązały się przede wszystkim z pogodą – wysoka temperatura, słońcem, deszczem, błotem oraz z koniecznością spawania rur w głębokich wykopach, często pod zadaszeniem z uwagi na deszcz. Pracę polegającą na spawaniu rur gazociągu odwołujący wykonywał głównie w wykopach (sięgających 3 metrów), ale również na powierzchni – na estakadach. W świetle zeznań świadka J. M., praca w wykopach zajmowała 80% czasu, zaś na powierzchni – 20%. Jedynie sporadycznie odwołujący musiał wchodzić do środka rur i spawać je od wewnątrz, jeżeli zachodziła potrzeba wykonania poprawek. Z relacji wnioskodawcy wynika, że pracę w środku rury wykonywał on średnio przez 8 dni w miesiącu.

Zdaniem Sądu odwoławczego z wyjaśnień odwołującego i zeznań świadków jednoznacznie wynika, że w spornym okresie po 1 stycznia 2009 r. T. F. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych wymienionej w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych pod pozycją 28, ponieważ nie spawał on w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją. Takiej pracy nie można utożsamiać z pracą wykonywaną przez odwołującego w wykopach, pod zadaszeniem, czy na estakadach. Natomiast spawanie wewnątrz rur (które może zostać uznane za wykonywane w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją) odbywało się jedynie sporadycznie, w sytuacji gdy spawanie od zewnątrz nie przyniosło oczekiwanych rezultatów i trzeba było wykonać poprawki. Tymczasem, aby uznać dany okres zatrudnienia za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach – musiałaby być ona wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy (art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych). Należy zatem uznać, że po 31 grudnia 2008 r. odwołujący nie wykonywał pracy na stanowiskach, które są uznawane za pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych – załącznik nr 1, poz. 28.

Tożsame wnioski wynikały też z opinii podstawowej i uzupełniającej biegłego z zakresu bhp, który ponadto wyjaśnił, że z materiału dowodowego w postaci akt osobowych odwołującego nie wynika, aby pracodawca zapewniał mu w spornym okresie zatrudnienia środki bezpieczeństwa wymagane przy pracy określonej w załączniku nr 1 pod poz. 28. W szczególności nie był zapewniony pracownik asekurujący, który byłby w stałym kontakcie z pracownikiem znajdującym się wewnątrz rur z możliwością niezwłocznego udzielenia mu pomocy, pracownicy nie posiadali też odpowiednich środków ochrony indywidualnej. Stanowisko swoje biegły podtrzymał także w opinii uzupełniającej. W ocenie Sądu obie opinie biegłego zasługują na uwzględnienie, są bowiem fachowe, logiczne, wyczerpująco uzasadnione

i zostały sporządzone przez osobę posiadającą odpowiednią wiedzę specjalistyczną. Zastrzeżenia do opinii biegłego złożone przez stronę miały natomiast jedynie charakter polemiczny i wynikały z niezrozumienia istoty prac w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Wbrew twierdzeniom odwołującego, o tym czy pracę przy spawaniu można było uznać za pracę w warunkach szczególnych nie stanowiły takie okoliczności, jak wykonywanie jej w wymuszonej pozycji czy przy zwiększonym wysiłku energetycznym, a wyłącznie to, czy była ona wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją, np. wewnątrz rur. Z materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że taką pracę odwołujący wykonywał jedynie sporadycznie.

Odwołujący nie spełnia również przesłanek przyznania emerytury pomostowej w oparciu o art. 49 ustawy, bowiem w dniu 1 stycznia 2009 r. nie posiadał łącznie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej (a jedynie w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Podkreślić raz jeszcze należy, że przy ustalaniu okresu uprawniającego do emerytury pomostowej, o którym mowa w art. 49 pkt 3 tej ustawy nie uwzględnia się okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jest to wyraz realizacji ogólniejszej zasady, na której opiera się ustawa o emeryturach pomostowych, zgodnie z którą prawo do tej emerytury przysługuje wyłącznie osobom, które w okresie swojej kariery zawodowej wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. Komentarz do art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, Marcin Zieleniecki, Lex). Celem ustawy o emeryturach pomostowych było ograniczenie kręgu osób uprawnionych do wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej. Nie ma więc podstaw do tego, żeby przeprowadzić wykładnię rozszerzającą, zaliczając prace niewymienione w ustawie o świadczeniach pomostowych jako te umożliwiające wcześniejsze zakończenie aktywności zawodowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2012 r. w sprawie o sygn. I UK 164/12).

Odwołujący nie spełnił więc warunków określonych w art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Z tych powodów apelacja podlegała oddaleniu, o czym Sąd orzekł na podstawie art. 385 k.p.c. – punkt I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą słuszności wyrażoną w art. 102 k.p.c. Sąd miał na uwadze sytuację materialną odwołującego, który utrzymuje się jedynie ze świadczenia przedemerytalnego w wysokości niespełna 1000 zł, co uzasadniało odstąpienie od obciążania go kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję – punkt II sentencji wyroku.

SSA Sławomir Bagiński SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Alicja Sołowińska